

Prekenverkstedet

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

17. søndag i treenighetstida - 2. oktober 2022

Prekentekest: Mark 5,35-43

Lesetekst I: Esek 37,1-5.10-14

Lesetekst II: Fil 1,20-26

Herren over dødens makt

Høstens påskedag

17. søndag i treenighetstida kalles gjerne "høstens påskedag" på grunn av tekstene som omhandler noen av Jesu oppvekkelser av døde personer og løfter om oppstandelse, evig liv og seier over døden. Vi ser det i prekentekesten fra 3. rekke om synagogeforstanderen Jairus' datter og i lesetekstene om de døde knoklene som fikk ånd og liv og Paulus' håp om et evig liv sammen med Kristus. I de andre tekstrekkene har vi evangelietekstene om oppvekkelsen av Lasarus og enkens sønn i Nain. Slike tekster gir oss en anledning til å forkynne Jesu seier over døden og dødens makt og oppstandelseshåpet en kristen har, midt i kirkeåret, omlag et halvt år etter påske. Jesu oppstandelse og løftet om vår oppstandelse som tror på ham, er så sentrale fakta i vår tro at vi bør benytte enhver gitt anledning til å forkynne dem, - til håp, glede og frimodig tro. I tillegg legges det i prekentekesten og Esekiel-teksten stor vekt på makten i Guds/Herrens ord, slik det konstateres i Salme 33,9: "Han talte, og det skjedde, han befalte, og det sto der." Esekiel 37 synes først og fremst å gi en framtidvisjon om Guds ånds komme til liv for Israel og folkeslagene, men også her tales det om en oppstandelse fra gravene. Dette går jeg ikke nærmere inn på her, men håpet om en oppstandelse fra de døde er et interessant tema å studere i Det gamle testamentet.

Evangelieteksten

Fortellingen om Jairus' datter som ble oppvekket fra de døde, finnes både hos Markus, Matteus og Lukas. Hos alle er den plassert i en kontekst der Jesus vandrer omkring i Galilea, taler til folket, gjør undergjerninger og hjelper dem på ulike vis. Vi møter Jesus i hans omsorg for og kjærlighet til folket, som han ser er ille medfarne og ligner sauer uten hyrde. (Matt 9,36). Han har medynk med dem og forkynner evangeliet for dem i ord og handling. I denne konkrete fortellingen er Markus mer spesifikk og detaljert enn Matteus, og Lukas følger Markus i stor grad. Fra og med v. 21 i Markus 5 hører vi at Jesus er ved Gennesaretsjøen og taler til folket, og en stor folkemengde følger ham. Da kommer synagogeforstanderen Jairus og kaster seg ned for Jesus og bønnfaller ham: "Min lille datter holder på å dø. Kom og legg hendene på"

henne så hun kan bli frisk og få leve.” Han må ha hørt ryktet om Jesus, selv om det nok ikke var så mange fra hans profesjon i Jesu følge. Nå kommer han til Jesus med et nødrep om hjelp, samtidig som han foreskriver Jesus hva han kan gjøre. Vi forstår hans nød, frykt og fortvilelse der han tenker på sin vesle datter som ligger for døden. Han har en forestilling om at Jesus kan hjelpe, men det er vanskelig å vite eksakt hva han ellers trodde og tenkte om Jesus. Uansett går Jesus med ham i retning hjemmet hans, mens folkemengden følger dem.

Underveis skjer det som for oss kan se ut som en hindring eller digresjon, der Jesus blir oppholdt av ei kvinne som har hatt blødninger i tolv år. Hun blir helbredet ved å røre ved Jesu kappe. Alle de tre evangelistene har historien hennes plassert inni fortellingen om Jairus og hans datter, så vi må regne med at det var der den skjedde. Det ser ikke ut til at den tok lang tid eller forstyrret Jesu vandring i nevneverdig grad, så vi trenger ikke legge skylda for Jairus' datters død på denne kvinna.

Prekenten starter ved punktet der Jesus lar kvinna gå og lover henne fortsatt helbredelse. Da kommer folk fra synagogeforstanderens hus, mest trolig noen av hans slektninger, og forkynner at dattera er død. Det er ikke lenger nødvendig å bry ”mesteren”. Jesus hører det og trøster Jairus: ”Frykt ikke, bare tro!” Et underlig utsagn, men det ser ut til at Jairus tok det til seg. Hans frykt der og da var nok mest knyttet til det som lå foran: Hva skjer nå med meg og min familie? Jesus tok med seg Peter, Jakob og Johannes i tillegg til Jairus og fortsatte i retning huset hans. Folkemengden måtte bli igjen. Utenfor huset var sørgeritualene i full gang, ledet av profesjonelle sorgledere. Her er kulturelle skikker som er fremmede for oss. Vi må også regne med at forberedelsene til selve begravelsen var startet, mindre enn ett døgn etter dødsfallet. Dette er forberedelser jeg kjenner igjen fra min egen misjonærtid i Japan. I varmere land enn Norge er det i de fleste tilfeller nødvendig med kort tid mellom et dødsfall og begravelsen. Jesus gikk inn i huset og møtte de sørgende, som lo av ham da han sa: ”Barnet er ikke dødt; hun sover.” Etter alle menneskelige mål var jenta død, det hadde de konstatert. Vi må ta Jesu ord som en bekreftelse fra ham som er livets skaper og herre over dødens makt. De tre disiplene ble med Jesus og jentas foreldre inn der hun lå. På Jesu ord reiste hun seg, sto opp og gikk omkring. Jesus tok henne i hånda da han reiste henne opp, men det ser ikke ut til at han la hendene på henne slik Jairus hadde sett for seg. Det er ingenting her som smaker av magi. I andre tilfeller hører vi om at Jesus helbredet folk eller vekket dem opp fra de døde, uten i det hele tatt å være nær dem. Hans herredømme over døden gjaldt også på avstand.

De som var med ham ble ute av seg av undring. De forstod at det som hadde hendt var et Guds under og et tegn på Jesu sanne guddom. De undret seg nok også over makten i Jesu ord. Han ba dem gi jenta litt mat, først og fremst av omsorg for henne som hadde vært uten næring i mange timer. Samtidig var det et bevis på at hun var tilbake i normaltilstanden etter det som hadde hendt. Jesus selv spiste også sammen med disiplene etter oppstandelsen (Luk 24,41-43). Jesus påla dem strengt at ingen måtte få vite dette, - nemlig at jenta var blitt oppvekket fra de døde. Det er et trekk vi kjenner igjen fra flere av fortellingene i evangeliene. Jesu undergjerninger var tvetydige, og mange ville gjerne kjenne ham først og fremst som undergjører. ”Messiashegghemmeligheten” som forklarte mer utførlig hvem Jesus var og vitnet om hans sanne guddom, var ennå ikke klar til å åpenbares på dette stadiet i hans livsløp. Slik er det mest naturlig å tolke dette taleforbudet.

Til prekenen

Tekstene gir en svært kjærkommen anledning til å forkynne Jesu oppstandelse og seier over døden og hva dette innebære for oss med et fullført frelsesverk, syndenes forlatelse og håpet om det evige liv. Her er vi midt i sentrum av evangeliet om Jesus, han som ble overgitt til døden for våre synder og oppreist for at vi skulle bli rettferdige. (Rom 4,25). De gir også anledning til å tale om Jesu store omsorg for enkeltmennesker, både små og store, og om hans frelsesvilje for alle mennesker. Og endelig taler tekstene tydelig om makten i Guds/Jesu ord. Filipperbrevsteksten har et litt annet fokus enn de andre to. Her henviser jeg til prekenverkstedets 2019-utgave, som først og fremst er viet Fil 1,20-26.

Bård Hauge

Pensjonist, tidligere rektor og NLM-misjonær

baardh@online.no